

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА

На основу члана 14. став 1. Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» број 22/00) и члана 24. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 61/06) издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2006. ГОДИНУ И ПОСТИЗБОРНОГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА – ОПШТИ ИЗБОРИ 2006. ГОДИНЕ СРПСКЕ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

Број: 03-07-6-473/08

Сарајево, 18.09.2008. године

САДРЖАЈ:

1. УВОД	3
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ	5
Предмет ревизије	5
Циљ ревизије	5
Обим ревизије	5
4. ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	6
5.1. НАЛАЗИ	6
5.2. ПРЕПОРУКЕ	8

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Служба за ревизију финансијског пословања у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине извршила је ревизију финансијских извјештаја за 2006. годину **Српске демократске странке** и то : годишњег финансијског извјештаја за 2006. годину и финансијског извјештаја од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора одржаних у октобру 2006. године. Ревизија је испитивала примјену Закона о финансирању политичких странака и примјену члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине, од стране Српске демократске странке.
- 1.2. Руководство странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.
- 1.3. Ревизију смо обавили у складу са ревизијским стандардима. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин да прикупимо довољно доказа који нам, у разумној мјери, пружају гаранције да је странка поступала у складу са Законом о финансирању политичких странака и чланом 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.
- 1.4. Ревизија је на основу узорака испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја и поступање у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и чланом 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Утврдили смо да Српска демократска странка у извјештајном периоду није поступала у складу са одредбама члана 5. став (1), члана 6, члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и (3)) Закона о финансирању политичких странака.

Према нашем мишљењу, осим наведеног, ревидирани финансијски извјештаји указују да је Српска демократска странка у 2006. години поступала у складу са Законом о финансирању политичких странака и чланом 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

1. УВОД

Служба за ревизију финансијског пословања у Централној изборној комисији БиХ (у даљем тексту: Служба за ревизију) је извршила ревизију финансијских извјештаја Српске демократске странке и то: годишњег финансијског извјештаја за 2006. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора одржаних у октобру 2006. године.

Ревизија је предузета у складу са чланом 14. став (1) Закона о финансирању политичких странака и чланом 24. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“ број 61/06).

Због чињенице да се ревизија обавља провјерама на бази узорка и да постоје ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2006. годину Српска демократска странка је исказала укупне приходе у износу од 3.738.202,22 КМ чија структура је дата у сљедећој табели¹:

Ред.бр.	Врста прихода	Износ у КМ	Учешће у Укуп.приходу
1	Чланарина	247.442,03	6,60%
2	Прилози физичких лица	1.004.817,70	26,90%
3	Прилози правних лица	31.482,00	0,84%
4	Приходи од имовине	28.753,95	0,76%
5	Приходи од правних лица	0,00	0,00%
6	Приходи од поклона	0,00	0,00%
7	Приходи из буџета	1.613.111,06	43,15%
8	Остали приходи	812.595,48	21,75%
	Укупни приходи :	3.738.202,22	100,00%

У периоду 01.01.-31.12.2006. године СДС је исказала укупне расходе у износу од 4.177.831,00 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке: Српска демократска странка. Скраћени назив странке је СДС.

Последња регистрација: 02.05.2006. године у Основном суду Соколац, под бројем 089-0-ПЕИ- 06-000-154 ПУ-1/99.

Сједиште политичке странке је у Источном Сарајеву, Трг илиџанске бригаде бб.

У периоду који је обухваћен ревизијом за заступање Странке био је овлаштен Младен Босић, председник.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2006. годину је Милован Станковић.

Организациону структуру СДС чине:

- Секретаријат странке,
- Градски одбор СДС Бања Лука и
- 63 општинска одбора СДС.

¹ Подаци исказани у табели су преузети су из измјењеног годишњег финансијског извјештаја Српске демократске странке за 2006. годину који је Централној изборној комисији БИХ достављен дана 21.04.2008. године.

3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је годишњи финансијски извјештај СДС за 2006. годину и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру до дана овјере резултата Општинских избора одржаних у октобру 2006. године, и то сљедећих организационих дијелова:

- Секретаријат СДС Бања Лука,
- Градски одбор СДС Бања Лука,
- Општински одбор СДС Требиње,
- Општински одбор СДС Добој,
- Општински одбор СДС Брчко и
- Општински одбор СДС Источна Илиџа.

Циљ ревизије је да се прикупи довољно релевантних доказа како би се могло изразити мишљење да ли је СДС у извјештајном периоду поступила у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и поглавља 15. Изборног закона Босне и Херцеговине.

Обим ревизије финансијских извјештаја Српске демократске странке обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на прилоге физичких и правних лица, приходе из буџета, приходе од имовине и трошкове кампање.

4. ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Извршен је ревизија годишњег финансијског извјештаја за 2004. годину и издат извјештај о ревизији са мишљењем ревизора, налазима и препоруком ревизије да странка треба поступати у складу са одредбама члана 3. став (1), члана 6. и члана 8. става (1) Закона о финансирању политичких странака.

Такође урађен је извјештај о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2005. годину.

Реализоване препоруке:

Српска демократска странка је испоштовала препоруке из Извјештаја о ревизији за 2004. годину у дијелу који се односи на члан 3. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2006. годину, утврђено је да политичка странка није испоштовала све препоруке које су дате у извјештају о ревизији, и то: поступала је супротно одредбама члана 6. и члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1. НАЛАЗИ

- a) **На основу обављене ревизије утврђено је да је Српска демократска странка поступила супротно одредбама члана 5. став (1) Закона о финансирању политичких странака.²**

Српска демократска странка је од једног физичког лица примила прилог у укупном износу од 8.654,00 КМ, чиме је прекорачила законом дозвољени лимит прилога у износу од 3.966,00 КМ.³

- b) **На основу обављене ревизије у изабраним организационим дијеловима Странке, утврђено је да СДС није поступала у складу са одредбама члана 6. Закона о финансирању политичких странака, односно да није пријавила прилоге.⁴**

У финансијском извјештају СДС није исказала прилоге у износу од 5.603,96 КМ. Наведени износ странка је требала исказати на обрасцу 3-а годишњег финансијског извјештаја.⁵

Осим наведеног, у финансијском извјештају није пријављен ни прилог физичког лица у износу од 583,00 КМ.⁶

- c) **На основу обављене ревизије финансијских извјештаја, утврђено је да је странка поступала супротно одредбама члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.⁷**

- АД „Водовод“ Приједор је извршило отпис обавеза Општинском одбору СДС Приједор у укупном износу од 5.600,00 КМ, што представља забрањени прилог странци.⁸ Такође, АД „Топлане“ Приједор је извршило отпис обавеза ОО СДС Приједор у износу од 3.471,64 КМ, што такође представља забрањени прилог странци.⁹

---

² Укупан износ једнократног прилога из става 1. члана 4. не смије премашити осам просјечних плата према званичним подацима Агенције за статистику Босне и Херцеговине у једној календарској години и не смије се додјеливати више од једном годишње. Према подацима Агенције за статистику 8 (осам) просјечних нето плата у 2006. години износи 4.688,00 КМ.

³ Бивши упосленик се Споразумом о начину рјешавања права из радног односа који је са Српском демократском странком потписао 17.07.2006. године одрекао потраживања за нето плате за период 01.06.2000. године до 31.12.2004. године у износу од 8.654,00 КМ у корист Српске демократске странке, прекорачење лимита за 3.966,00 КМ.

⁴ Ако укупни износ прилога једног лица премашује 100,00 КМ, та уплата мора да се унесе у финансијски извјештај у складу са чланом 11.

⁵ Више анонимних донатора су платили обавезе странке из 2005. године према „Телекому Српске“ у износу од 2.846,96 КМ, и према осталим добављачима у укупном износу од 2.757,00 КМ. У финансијском извјештају ова плаћања неизмирених обавеза странке исказана на обрасцу 3, као остали приходи (приходи из ранијих година).

⁶ Исказано у финансијском извјештају на обрасцу 3. као остали приходи.

⁷ Државни, ентитетски и кантонални органи, органи општинских и мјесних заједница, јавне институције, јавна предузећа, хуманитарне организације, предузећа која су сама по својој дјелатности искључиво непрофитна, вјерске заједнице, као и привредна удружења у којима су уложени јавни капитал износи најмање 25% не могу да финансирају политичке партије.

⁸ Књижна обавијест АД „Водовод“ Приједор број: 38/06 отпис обавеза у износу од 5.600,00 КМ.

⁹ Књижна обавијест АД „Топлане“ Приједор број: 2006-22-00-84 од 07.10.2006. године.

- АД „Водовод и канализација“ Модрича извршило је отпис потраживања СДС у износу од 217,00 КМ.¹⁰
- АД „Комуналац-Модрича“ Модрича извршило је отпис потраживања СДС у износу од 1.000,00 КМ.¹¹
- Странка је на обрасцу 3-б годишњег финансијског извјештаја исказала прилоге сљедећих правних лица и то: ЈКПД „РАД“ у износу од 300,00 КМ и Борје „Српске шуме“ у износу од 200,00 КМ. Укупан износ забрањених прилога износи 500,00 КМ.

Осим наведеног, општински одбори странке користе без накнаде пословне просторе општинских органа управе у сљедећим општинама: Гацко, Кнежево, Нови Град и Власеница.¹²

d) На основу обављене ревизије финансијских извјештаја, утврђено је да је странка поступала супротно одредбама члана члана 11. став (1) и (3) Закона о финансирању политичких партија.¹³

- Контролом благајне утврђено је да је Општински одбор СДС Соколац прикупио чланарину од 22 члана у укупном износу од 9.260,00 КМ. Поједини чланови су уплаћивали на име чланарине износ који се креће у интервалу од 100,00 до 500,00 КМ. Према Одлуци о обавезној чланарини¹⁴ мјесечни износ чланарине износи 1,00 КМ, односно на годишњем нивоу за једног члана иста износи 12,00 КМ. Износ годишње чланарине за поменути 22 члана странке је 264,00 КМ, док је разлику од 8.996,00 КМ странка требала исказати на обрасцу 3-а годишњег финансијског извјештаја, као прилоге физичких лица, а не у ставци чланарине.
- Странка је у годишњем финансијском извјештају за 2006. годину на обрасцу 3-а (прилози физичких лица) исказала износ од 1.004.817,70 КМ. Поменути прилоге даровало је укупно 877 лица. Контролом горе наведеног обрасца утврђено је да исти није попуњен у складу са чланом 14. Правилника о годишњим финансијским извјештајима, тј. нису унесени јединствени матични бројеви донатора.¹⁵
- Странка у финансијском извјештају на обрасцу 3-б, није унијела податке који се односе на идентификационе бројеве за правна лица- донаторе странке.

¹⁰ Допис „Водовода и канализације“ Модрича бр.05/4-546/08 од 10.06.2008. године.

¹¹ Обавјештење АД „Комуналац –Модрича“ бр. 05/4-858/08 од 06.06.2008. године.

¹² Одлука СО Гацко бр.01/1-013-2/94 од 09.02.1994.године, Закључак Извршног одбора општине Кнежево број:01/1-374-6/93 из 1993.године, Службени гласник општине Нови Град, Пословник о раду СО члан 20, и Одлука Извршног одбора СО Власеница бр.01-012-880/97 од 18.12.1997.године.

¹³ Политичке партије воде евиденцију о својим приходима и расходима (став 1). До 31.03.наредне године политичке партије подносе финансијски извјештај у форми коју одобри Централна изборна комисија БиХ.Овај извјештај садржи податке утврђене Изборним законом, Централна изборна комисија БиХ доноси прописе за провођење одредби којима се ближе утврђују садржај, форма, начин и други детаљи извјештавања (став 3).

¹⁴ Чланом 1.Одлуке о обавезној чланарини чланова и функционера странке број: 04-83-11-3/04 од 19.новембра, 2004. године, мјесечни износ чланарине за једног члана странке износи 1,00 КМ.

¹⁵ Током обављања канцеларијске ревизије, служба је уочила недостатке на обрасцу 3-а, да нису унесени ЈМБГ физичких лица, и обратила се странци да јој се доставе подаци који недостају. Странка је одговорила својим обавјештењем број: 05-1-464-08/07 од 02.08.2007.године, да не располаже траженим идентификационим подацима. Упућено је укупно 67 захтјева физичким лицима од којих се тражило да потврде да ли су дали прилог, износ прилога и датум давања прилога. До 22.05.2008.године утврђено је да су 54 лица примила захтјев, од којих је 35 лица одговорило на захтјев. Потврдан одговор да су дали прилог странци дало је 27 физичких лица. Четири лица су дала изјаву да нису дала прилог странци, који је странка у финансијском извјештају исказала у висини од 4.145,00 КМ.

- Странка је у финансијском извјештају исказала износ од 348.316,92 КМ као остали приходи. Ревизијом је утврђено да наведени износ не представља приход странке, већ је то ефекат промјене начина вредновања имовине странке.¹⁶

Трошкови предизборне кампање

Српска демократска странка је поступила у складу са одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, односно у сврху изборне кампање је потрошила 742.798,00 КМ.

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ¹⁷ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ. Према подацима Централне изборне комисије Босне и Херцеговине Српска демократска странка је могла потрошити 1.381.504,00 КМ.

5.2. ПРЕПОРУКЕ

Српској демократској странци се препоручује да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да поступа у складу са одредбама члана 5. став (1), члана 6., члана 8. став (1) и члана 11. става (1) и (3) Закона о финансирању политичких странака и то:*
  - *да прилоге физичких лица прима у износима који нису већи од осам просјечних нето плата,*
  - *да пријављује прилоге на обрасцима годишњег финансијског извјештаја,*
  - *да се не финансира прилозима који су забрањени овим Законом,*
  - *да води евиденције о својим приходима и расходима, и*
  - *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији БиХ попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака, а нарочито да у обрасце 3-а и 3-б уписује јединствене матичне бројеве односно идентификационе бројеве донатора.*
- *да успостави одговарајуће евиденције о уплатама чланарина и прилога чланова странке, и*
- *да успостави бољу сарадњу са нижим организационим дијеловима странке у сврху правилног евидентирања остварених прихода и расхода странке.*

---

¹⁶ Наведени износ је резултат новог начина вредновања имовине странке, односно усклађивања књиговодствене вриједности на стварну (фер вриједност). Ефекти примјене ревалоризационог метода вредновања, након почетног признавања представљају ревалоризационе резерве, а не приходе од имовине како их је странка приказала у финансијском извјештају.

¹⁷ Члан 15.10 став 2. истог члана прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

Коментар

У остављеном року Српска демократска странка се очитовала актом број: 05-1-535-08/08 од 19.08.2008. године на Прелиминарни извјештај о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2006. годину и постизборног финансијског извјештаја – Општи избори 2006. године. Служба за ревизију финансијског пословања у Централној изборној комисији БиХ је размотрила приговор странке и констатовала да већина примједби није утемељена на релевантним чињеницама. Служба за ревизију је дјелимично уважила примједбу странке која се односила на кршење члана 5. став (1) Закона јер су уз очитовање достављени додатни докази. Утемељене и аргументоване примједбе су уважене и уграђене у Извјештај о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2006. годину и постизборног финансијског извјештаја – Општи избори 2006. године.

Захваљујемо се овлаштеној особи за подношење финансијских извјештаја и запосленим у Секретаријату Српске демократске странке на доброј и коректној сарадњи током обављања ревизије финансијских извјештаја.

Хасида Гушић, шеф Службе

Андан Невенко, ревизор

Анела Бурцовић-Капић, помоћник ревизора